

PIAAC 2012-2016 TÜRKİYE DEĞERLENDİRMESİ ve TEKNOLOJİ YOĞUN ORTAMDA PROBLEM ÇÖZME YETKİNLİĞİNİN ÖNEMİ

Kerem KÖKER
Bahçeşehir Üniversitesi
İşletme Mühendisliği

Hatice BULDUK
Bahçeşehir Üniversitesi
İşletme Mühendisliği

Gökhan GELİŞEN
Bahçeşehir Üniversitesi, Yrd. Doç. Dr.
Yapı İşletmesi Anabilim Dalı

ÖZET

Bu makale, PIAAC ve 2012-2016 arasında gerçekleştirilen 2. Turuna dahil olan Türkiye'nin karşılaştırmalı sonuçlarının değerlendirilmesi, ülkenin gelişime açık alanlarıyla ilgili bir farkındalık yaratmak ve gelişim yönünde atılacak adımlara öncü olmak amacıyla yazılmıştır. PIAAC, OECD tarafından gerçekleştirilen Uluslararası Yetişkin Becerilerinin Ölçülmesi Programı (Programme for the International Assessment of Adult Competencies) dir. Ülkemizin ilk defa dahil edildiği program sonuç raporunda, ülkemizden elde edilen veriler diğer 32 ülkeden elde edilen verilerle karşılaştırılmış ve ülkemizin 29-33 arasına yerleştiği görülmüştür. Dolayısıyla, özellikle, yetişkin temel becerilerinin gelişmesi konusunda atılabilecek çokça adım olduğu açıktır. Elimizde yetişkin temel becerileriyle ilgili, daha kapsamlı başka bir veri bulunmadığı için, PIAAC sonuçlarının referans alınması yerinde olacaktır.

ABSTRACT

This article is written to evaluate and lead the way on creating awareness about PIAAC and comparative results of 2nd round of it which included also Turkey. PIAAC is the Programme for the International Assessment of Adult Competencies prepared and applied by OECD. At the conclusion report which Turkey is included in for the first time, data from Turkey compared with other 32 countries' data and Turkey is ranked between 29th and 33rd in different surveys. So it is clear that there is a lot to do especially in developing basic skills of adults. Since we do not have any other referans data on the subject of adults' basic skills, using PIAAC results as the referans will be appropriate.

Anahtar Kelimeler; PIAAC, OECD, Yetişkin Yetkinlikleri, Yetişkin Becerileri, Sayısal Yetkinlikler, Dijital Okuryazarlık, Rekabetçi, Teknoloji Zengin Ortamlarda Problem Çözme, Eğitim, Bilgi Toplumu, Yetişkin Eğitimi, Sözel Yetkinlikler, Okuduğunu Anlama, Ailelerin Çocuklarının Eğitiminde Rolü.

GİRİŞ

Ülkelerin rekabetçi pozisyonlarının bağlı olduğu temel ölçütlerden biri de eğitimidir. Eğitimi ISCED 2011¹ sınıflandırmasını kullanarak 9 lu bir tabloya oturtursak okul öncesi eğitim, temel eğitim öğretim, orta öğretim, yüksek eğitim ve lisans üstü eğitim olarak sınıflamamız mümkün olacaktır. Bilindiği gibi bu eğitim safhalarının okul öncesi eğitim haricindeki her safhası aynı zamanda yetişkin eğitiminin konusu da olabilmektedir ayrıca son dönemde yetişkin eğitimi kavramı tüm safhaların kapsadığını anlatacak şekilde hayat boyu eğitim olarak kullanılmaktadır. Bunun yanında da mesleki eğitimi yine hayat boyu eğitim başlığı altına yerleştirebileceğimiz gibi orta öğretim ve yüksek öğretim arasında da konumlamamız mümkündür. Bu eğitim ana başlıklarının hepsi bir ülkenin rekabetçi konumunu etkileyen eğitim ana kriterinin belirlenmesinde önemli rol oynasa da ülkelerin mevcut iş gücünün ve yakın gelecekteki yeterliliklerini belirlemesi sebebiyle en önemli başlık yetişkin yeterlilikleri başlığıdır. Günümüze kadar bu başlıkta sağlıklı bir verimiz bulunmadığı için ülkemizin bulunduğu yerle ilgili bir tespit yapabilmemiz zor olsa da OECD tarafından yürütülen Uluslararası Yetişkin Becerilerinin Ölçülmesi Programı'nın (PIAAC) bir ürünü olan Yetişkin Becerileri Araştırması² sayesinde karşılaştırmalı olarak mevcut durumu görebilmemiz mümkün hale gelmiştir.

Yetkinliklerin;ölçülebilen, eğitim ve öğretim ile geliştirilebilen bilgi ve beceri setleri³⁴ olduğunu bildiğimizden ve ayrıca ancak ölçülebilen olgu ve durumların geliştirilebilir olduğunu bildiğimizden bu araştırma bizim için çok değerlidir. Ülkemiz adına bugünün ve yarının yetişkinlerinin yetkinliklerini arttırabilmek ve dolayısıyla ülkemizin rekabet gücünü yükseltebilmek için atabileceğimiz adımların ve yol haritasının hazırlanmasında referans noktamızın belirlenebilmesi adına bu araştırmanın sonuçları hiçbir ülkeye yaramayacağı kadar çok işimize yarayabilir.

¹ ISBN 978-92-9189-123-8, ISCED 2011, Unesco Institute for Statistics.

² ÇSGB PIAAC Ülke Bilgi Notu Tercümesi, 2016,

<http://www.ikg.gov.tr/Portals/0/T%C3%BCrkiye%20E2%80%93%20%C3%9Cİke%20Notu%20E2%80%93%20Beceriler%20%C3%96nemlidir.pdf>

³ Spenser M.L. & Spenser M. S. "Competence at Work", John Wiley & Sons Inc., 26-27, New York, 1993

⁴ Biçer, Gülkibar; Düztepe, Şerafettin; "Yetkinlikler ve Yetkinliklerin İşletmeler Açısından Önemi", Havacılık ve Uzun Teknolojileri Dergisi 2003, Cilt 1, Sayı 2, (13-20)

PIAAC

Türkiye PIAAC Yöneticisi Cengiz AYDEMİR'in sunumunda PIAAC nedir sorusunun cevabı "21. yüzyılda daha nitelikli işgücüne sahip olabilmek, bu hususta karşılaşılan zorlukları yenebilmek, ülkelerdeki mevcut çerçeveyi çizmek amacıyla Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü(OECD) tarafından yürütülen ve PISA'nın devamı niteliğinde sayılabilecek uluslararası bir programdır"⁵ olarak verilmiştir. PIAAC, 3 temel alanda yetişkin yeterlilik ve becerilerine dair veri sunmaktadır. Temel alan dediğimizde ISCED tarafından yapılan sınıflandırmada 0, 1 ve 2 seviyelerinin daha üstüne referans verilmediğini akılda tutmak yararlı olacaktır. PIAAC tarafından değerlendirilmesi yapılan temel yetkinlik alanları;

Sözel Yetkinlikler: yazılı metinleri anlama ve bu metinlere gereğine uygun bir şekilde cevap verme yetkinliği.

Sayısal Yetkinlikler: Sayısal ve matematiksel kavramları kullanma yeteneği.

Teknoloji Zengin Ortamda Problem Çözme Yetkinliği: Dijital ortamlarda bulunan, dönüştürülmüş ve iletilmiş bilgiye erişim, bilgiyi yorumlama ve analiz etme kapasitesi.

PIAAC kapsamında 4 yıllık periyotlar halinde gerçekleştirilen programların, Türkiye'nin ilk kez dahil edildiği ve 33 ülkenin katıldığı son turunun uluslararası karşılaştırmalı raporu, 28.06.2016 tarihinde OECD tarafından yayınlanmıştır. 7024 hanede gerçekleştirilen görüşmeler sonucunda 5536 dolu mülakat elde edilmiştir. PIAAC çerçevesinde yapılan Sözel Beceriler, Sayısal Beceriler ve Teknoloji Yoğun Ortamlarda Problem Çözme Becerileri sınavlarıyla birlikte, ülkeler arası karşılaştırmalı sonuçlar ortaya çıkmış ve bu değerlendirmede Türkiye, 29-33. ülkeler arasında yer almıştır.⁶ Bu değerlendirmenin sonuçlarının açıklanmasıyla, ülkemiz için var olduğu bilinen bir eksiklikle ilgili bilimsel bir kanıt oluşmuştur. Bu araştırmanın sonuçları, aynı zamanda, bu büyük eksikliği giderebilecek bir eğitim sisteminin zorunluluğuyla ilgili bir farkındalık yaratmıştır. Eğitim sistemlerindeki değişim ve reformların sonuçlarının alınması için on yıllarla ifade edilen zamana ihtiyaç olduğu için, eğitim sisteminde yapılabilecek iyileştirme çalışmalarının yanında ülkenin rekabetçiliğini hızlı bir şekilde arttırabilecek hızlandırılmış bir yetişkin eğitim seferberliği gerekliliği de nettir. Günümüz yetişkinlerinin yetkinliklerinin hızlı bir şekilde arttırılmasının iki kritik önemi vardır;

⁵ Sunum, Aydemir, Cengiz; ÇSGB – PIAAC Türkiye Yöneticisi;
[http://www.etf.europa.eu/events/mgmt.nsf/\(getAttachment\)/AE60311639364146C1257CBA00462A57/\\$File/Cengiz%20Aydemir%20TR.pdf](http://www.etf.europa.eu/events/mgmt.nsf/(getAttachment)/AE60311639364146C1257CBA00462A57/$File/Cengiz%20Aydemir%20TR.pdf)

⁶PIAAC Türkiye Bilgi Notu, <http://www.ikg.gov.tr/Portals/0/PIAAC%20Bilgi%20Notu.pdf>

ilk olarak bu grubun ülke rekabetçiliğinin taşıyıcı iş gücü olduğu unutulmamalıdır. İnovasyon, araştırma geliştirme, dijital çağa ayak uydurma gereklilikleri ve orta gelir tuzağını aşabilmenin en önemli belirleyicisi bu kuşak olacaktır. İkinci ve aslında daha önemli olansa geleceğin yetişkinlerinin kendileri için çecekleri yolun en önemli sorumlularının kendi ebeveynleri olduğu gerçeğidir⁷. Kendi ebeveynleri, bireylerin gelişimindeki en önemli rol modeller oldukları ve çocuklarının gelişimleriyle ilgili yönlendirmelerde önemli katkıları olduğu için günümüz ebeveynlerin tam da PIAAC la ölçülen temel yetkinliklerinin artırılması ve hatta bu yetkinliklerin bir toplumsal kültür ögesi haline getirilmesi önemlidir.

Çalışmanın Önemi

Makalemizde konuya eğiliyor olmamızın temel sebebi, ülkemizde sıkça dile getirilen ARGE ve İnovasyon gibi ülkeler arası rekabette öne geçmenin temel unsuru olan olguların gelişebilmesi için, eğitim çıktılarımızın iyileştirilmesi gerekliliğidir. Hayat boyu kesintisiz öğrenme sürecinin her yaş ve kesimde etkin bir şekilde gerçekleştirilebilmesi için, toplumun birbiriyle yakın ilişkideki bireylerinin güncel koşullara uyum ve gelecekle ilişkilenebilme kabiliyetlerinin hep birlikte geliştirilmesi gerekmektedir. Özellikle ebeveynlerin, örgün öğrenim ve hızla değişen teknolojik dahil güncel koşullara uyum sağlayabilmesinin, çocukların eğitimlerinde oynadıkları rol ve istihdamda kendilerini hızlı güncelleyebilme bakımından önemi açıktır.

Bireylerin, dünün işlerini hızla kaybedecekleri ve günün koşullarına uygun şekilde kendilerini yenilemeleri gereği açıktır ve ülkemizin rekabet edebilme kapasitesinin artırılması ve hatta azalmaması açısından elzemdir. Ayrıca yetişkinlerin geleceğin bireylerini yönlendirme, onları güncel koşullara hazırlayabilme, nesiller arasında aynı kavram ve araçları yaygın bir şekilde kullanabilme sorumluluğu, onları da güncel koşullara hızla uyumlandırmamız gerekliliğini doğurmaktadır. Eğitimle ilgili iyileştirme çabaları geç sonuç verirken, bu çabada geç kalmak çok erken sonuç vermekte olduğundan, hazırlanabilecek model önerilerinin hızla devreye alınması, eğitim çıktıları açısından olası olumsuz sonuçlardan ülkemizi bir miktar uzak tutabileceğini düşünmekteyiz.

⁷ Ruiz, Antonio C; "Effects of Parents' Education On Children's Time Use in Spain", Investigaciones De Economia De La Educacion, Numero 9, (949-967)

Sözel Yetkinlikler

PIAAC sonuçlarında 227 puanla 268 olan ortalamanın çok altında kalan ülkemiz yetişkinlerinin sözlü yetkinliklerinin gelişmesi çok önemlidir. Endonezya'dan şehir olarak dahil olan Jakarta'yı ve Şili'yi dışarıda bıraktığımızda ortalamanın 273,5 olarak güncellendiğini görmekteyiz, bu da ülkemiz sonuçlarının ortalama düşüren faktör olarak da görülebilecek durumda olması konunun önemine daha fazla vurgu yapmaktadır. Sözel yetkinlikler anlama ve yorumlama yetkinlikleri anlamına geldiği için düşünme ve bilgi üretimi safhalarının ilk aşamalarını oluşturmaktadır. Ülkemizin düşünce ve bilgi üretebilme kapasitesiyle ve hatta okuma kültürüyle doğrudan ilişkilidir. Bu sebeple yetişkinler konusunda okuma kültürünün geliştirilmesi, bireylerin kavramsal yorumlama alt yapılarının geliştirilmesi gibi önlemlere ihtiyaç duyulduğu anlaşılmıştır. Çocukların ise eğitim içeriklerine okuma ve tartışma ile bir bilgi üretme, eleştirel yaklaşım ve yaratıcı düşünme gibi yetileri geliştirme desteği verilmesinin önemini ortaya koymuştur. Çocuklar ve ailelerinin en azından dili aynı seviyede konuşabilmeleri mevcut rekabetçi konumun korunması açısından önemliken, yetişkinlerin çocuklarından daha ileri bir seviyedeki güncel dili konuşabilmeleri, okuma kültürüne sahip olabilmeleri ve sağlıklı kavramsal temellere oturabilen tartışmalar yürütebilmeleri rekabetçi konumun yükselmesi açısından elzemdir.

Sayısal Yetkinlikler

PIAAC'ın ölçtüğü ikinci önemli yetişkin yeteneği sayısal yetkinlikler olarak karşımıza çıkmaktadır. Sayısal yetenekler konusunda da sözlü yeteneklerde olduğu gibi ortalama düşüren faktörlerden biri görünümü mevcuttur. Sayısal yeteneklerin önemi günümüzde gittikçe artmaktadır. Çünkü günümüzün ve geleceğin önemli gelişmeleri sayısal teknolojilerle ilgili uygulamalı bilimlerde ve ülkelerin gelecekteki rekabet konumlarının en önemli belirleyicisi tasarım ve mühendislik alanlarında olmaya devam edecektir. Hem sayıca hem de nitelik olarak ileri toplumsal sayısal yetenek çarpanına sahip olan toplumlar rekabette öne çıkacaklardır. Ülkemiz istihdamının %52 sinin hizmet sektörlerinde bulunması dolayısıyla bilgi toplumuna geçiş, bizim için istikrarlı bir ekonominin kapısını aralayabilecektir. Sayısal yetenekleri geliştirilmiş yetişkinler gelecekte çocuklarını sayısal yetenekleri kendilerinden daha gelişmiş bireyler haline getirebilecek, çocukları için bilgi toplumunun temel bireyleri olabilmelerini düşleyebileceklerdir. Ayrıca sayısal yeteneklerin gelişimi sanatsal gelişimi de destekleyecek bir toplumsal taban oluşumuna zemin hazırlayacaktır.

Teknoloji Yoğun Ortamlarda Problem Çözme

Günümüzde bilgiye erişim ve bilgiyle ilişki biçimi teknoloji yoğun ortamlarda gerçekleştiğinden ve teknoloji yoğun ortamlar hız anlamına geldiğinden rekabette hızlı olabilmeyen, bilgiye erişebilmenin göstergesi olan bu konuda da ne yazık ki; sonuçlar kötü görünmektedir. Ancak bu konuyla ilgili daha kötü bir sonuç elde ettiğimiz göstergesi olarak 28 Kasım 2016 tarihli TÜSİAD PIAAC sonuçları toplantısında OECD İstihdam Analizi ve Politikaları Bölümü Başkanı Mark Keese⁸'in Türkiye özelindeki yorumu “ne yazık ki gönderdiğimiz testleri ve anketleri açamayan yetişkin sayısı azımsanmayacak kadar çoktu” şeklinde olmuştur. Dijital okuryazarlığı hızlı bir şekilde ileri seviyelere getirebilmemiz bilgi ekonomisine geçişte bir bilgi toplumu oluşturulabilmesi açısından da yüksek önem arz etmektedir.

Bilişim Toplumu

“Ulusların bugünkü durumları, bizden önce yaşamış bütün kuşakların keşiflerinin, icatlarının, gerçekleştirdikleri geliştirme ve yetkinleştirmelerin ve çabalarının oluşturduğu bir büyük birikimin ürünüdür. Onlar bugünkü insan ırkının zihinsel sermayesini oluşturmuşlardır. Ve bugün ayrı ayrı her ulus, önceki kuşakların kazanımlarını kendisine mal edebildiği ve kendi çabalarıyla bu kazanımları artırabildiği oranda ve yalnızca bu koşulla üretken olabilmıştır...”⁹ Bu bağlamda, öğrenildikçe biriken, kullanıldıkça tükenmeyen, bir sonraki öğrenmeye yol açan ve üzerine inşa izin veren bu zihinsel sermaye, bilgidir. Toplum olarak üretken olmayı öğrenebilmek için önce şimdiye dek üretilmiş olan bilgiyi anlamak, sonra da onu doğru ve etkili kullanabilmek gereklidir.

Bilginin bir üretim faktörü olarak kabul edilmesi gerekip gerekmediği sorgulandığından beri,¹⁰ değişen ve gelişen dünyanın artık farklı biçimleneceği, bilgiyi elinde bulunduran toplumların diğerlerinden bir adım önde olacağı anlaşılmıştır. Bilginin, diğer üretim faktörlerinin aksine, kısıtlı bir kaynağı yoktur. Öğrenilen her bilgi, bu üretim faktörünün kaynağını besler ve sonraki adımın yolunu açar. Bu açıdan üretilen her bilgi, tüm süreçleri hızlandırır ve pratikleştirir.

⁸<http://tusiad.org/tr/basin-bultenleri/item/9380-bilgi-temelli-ekonomi-icin-yetiskin-becelerini-gelistirmek-semineri#sthash.SYHVk7zZ.dpuf>

⁹FREEMAN, C., (Çeviren Aykut Göker), “Yeni Teknoloji ve Yetişme Sorunu”, <http://mimoza.marmara.edu.tr/%7Easoyak/freeman.htm>, e.t: 15.04.2008

¹⁰ Brynjolfson, E. & Hitt L., **Information Technology As A Factor Of Production: The Role Of Differences Among Firms**, Pages 183-200, Received 07 Nov 1993, Accepted 01 Dec 1994, Published online: 28 Jul 2006.

Ayrıca bilgi, ARGE ve inovasyon gibi ülkeler arası rekabette öne geçmenin temel unsuru olan olguların kilit noktasıdır.

Bilginin yol açtığı teknolojik gelişmeler sonucu hayatımızın her noktasında var olan bilgi ve iletişim teknolojilerini anlayabilmek ve onu kullanarak hayatımızı kolaylaştırmak bir gereklilik olmuştur. Bu da ancak bu teknolojileri eğitim sürecimize dahil ederek, onu öğrenip, onunla öğrenerek mümkün olabilecektir.

Hem bilgi olarak hem de yetenek olarak yaşantımızın her alanına giren teknolojiler, gelişmişlik düzeyi ne olursa olsun tüm toplumları köklü bir değişim süreci içerisine sokmuş, bilgi toplumlarının doğmasına neden olmuştur.¹¹Bilgi ya da bilişim toplumundan anlaşılması gereken, her bir bireyin bilimsel süreç becerilerinin yanında temel bilişim becerilerini de kullanabilmesidir. Bilişim toplumunun her bir bireyi bilişim okur yazarı olmalıdır.¹²

Bilişim Okur-yazarlığı

OECD okuryazarlığı “yaşam boyu öğrenme bilincini oluşturma, bu bilinci geliştirme, daha etkin öğrenme için bireylerin yeni beceriler kazanmalarını sağlamaktır”¹³ şeklinde tanımlamıştır. Okuryazarlık süreci ve toplumların okur-yazarlık düzeyi, birçok araştırmaya konu olmuş ve üzerinde defalarca çalışılmıştır. Bu araştırmalar bilgi yoğun ortamlarda anlamlandırılmaya çalışıldığında, bilgi okur-yazarlığı, bilgisayar okur-yazarlığı, bilişim okur-yazarlığı ve teknoloji okur-yazarlığı gibi çoğu zaman birbiri yerine de kullanılabilen kavramlar ortaya çıkmıştır. Taylor, 1979 yılında bilgi okuryazarlığını, “Gerçek yaşamla ilgili problemleri çözebilmek için bilgiye ulaşma, değişik kaynaklardan bilgiye erişebilme, bilgilenmenin sürekliliğini sağlayabilme, bilginin ne zaman ve nasıl elde edileceğine ilişkin stratejileri bilme”¹⁴ olarak tanımlamıştır. Leuhramann 1981 yılında, bilgisayar okur yazarlığını bir dildeki okur yazarlıkla eş anlamda alarak, bir dili kullanma, okuma ve yazma yeteneği olarak tanımlar.¹⁵

¹¹ Doc. Dr. Akkoyunlu, B., BİLGİSAYAR OKUR YAZARLIĞI YETERLİLİKLE İLE MEVCUT DERS PROGRAMLARI'NIN KAYNAŞTIRILMASININ ÖĞRENCİ BAŞARI VE TUTUMLARINA ETKİSİ, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi 12: 127-134 [1996]

¹²<http://w3.gazi.edu.tr/~bgunes/files/bilisimtoplumu/bilisimtoplumu.html>

¹³ Aldemir, A., <http://kaynak.unak.org.tr/bildiri/unak03/u03-29.pdf>

¹⁴Aldemir, A., <http://kaynak.unak.org.tr/bildiri/unak03/u03-29.pdf>

¹⁵ Leuhraman, A. (1981). "Computer Literacy - What Should It Be?" Mathematics Teacher. 74. 682 - 686.

Kısaca, bilişim okur yazarı bir birey, yaşamında karşılaştığı olayları bilimsel olarak irdeleyebilmeli ve uygun bilişim teknolojilerini etkin bir şekilde kullanarak sonuca gidebilmelidir.¹⁶

Bilgi Toplumu ve Aile

Aile, bir çocuğun dahil olduğu, ilk sosyal gruptur. Anne-baba ve kardeş(ler)iyle yer aldığı bu toplulukta, her şeyin ilkinin yaşadığı gibi, eğitim hayatına da ilk adımlarını atar. Bu durumda anne-baba, çocuklar için ilk öğretmendirler. Aynı zamanda anne-baba, çocuklar için dış dünyaya adaptasyon sürecinde en büyük destekçi ve tutum ve davranışların şekillenmesinde de en güvenilir rehberdirler. Çocukların ilk eğitim döneminde bu denli mühim yer tutan anne-baba, elbette onları yönlendirmek için gerekli sözel, sayısal ve teknolojik donanıma sahip olmak zorundadır.

Bilgide, teknolojiye ve özellikle iletişimde yaşanan değişimler sosyal yapıda önemli farklılıklara yol açmaktadır. Toplumların parçalanmasından, toplum bilincinin kaybolmasına; aile yapısının çözümlenmesinden, ailenin biçim değiştirmesine; eğitimin niteliği, etkisi ve amacına dair değişimler olmaktadır.¹⁷

Toplum yapısının değişim süreci, en büyük değişime kuşaklar arası ilişkide yol açmış, nesilleri birbirinden farklılaştırmış hatta uzaklaştırmıştır. Bunun sebebi ise, değişen toplum yapılarının, insan yaşantı ve davranışlarını da şekillendirmesidir. Özellikle bilgi toplumuna geçişte bazı anne-babalar diğerlerinden geride kalmış, değişim ve gelişim sürecini takip edememiş ve teknolojiye çok uzakta kalmışlardır. Her geçen gün gelişen dünyada anne-baba olmak, çocukların dış dünyaya adaptasyon sürecini iyi yönetebilmek ve kişiliği oluşurken çocuğa faydalı etkilerde bulunabilmek için, yeni beceriler gerektirmektedir. Gerekli yönlendirmeleri yapabilmek, ilerleyişinde zaman kaybettirmemek ve çocuğa gerekli destekleri sağlayabilmek için yeni dünya düzenine aşına anne-babalar yetişmek zorundadır.

Temel becerilerin öğrenilmesi, pekiştirilmesi, kalıcılığının sağlanmasından başlayarak problem çözme, model geliştirme, kritik düşünme, deney kurma, karar verme gibi üst düzey zihinsel becerilerin kazandırılmasında bilgisayarın ve bilgi sistemlerinin tartışılmaz bir yeri olduğu

¹⁶<http://w3.gazi.edu.tr/~bgunes/files/bilisimtoplumu/bilisimtoplumu.html>

¹⁷ Şahin, K., EĞİTİMİ VE OKULU ETKİLEYEN BAZI SOSYAL DEĞİŞİMLERİN KAVRAMSAL ÇÖZÜMLEMESİ, Milli Eğitim 3 aylık Eğitim ve Sosyal Bilimler Dergisi, Bahar 2012, yıl 41, Sayı 194, Sayfa 134.

birçok araştırma tarafından ortaya konmuştur.¹⁸ Bu durumda, sözel ve sayısal becerilerin yanında, anne-babalar için teknoloji yoğun ortamlarda problem çözebilme becerilerinin kazanılması ve çocuklarına kazandırılması da yine bilişim okur-yazarı olmakla mümkün olacaktır.

Bilgi Teknolojilerine Yetişkinlerin Uyumu

Teknolojiyle doğan, teknolojiye doğan neslin, teknoloji ile herhangi bir adaptasyon problemi yaşamadığı görülür. Daha ilkökul seviyesindeyken, tüm teknolojik aletleri, iletişim araçlarını ve sosyal ağları kullanabilen bir kuşak oluşmuştur. Bu, kimsenin yadırgayacağı bir durum değildir, zira hemen her evde en az bir tane akıllı telefon, internet yahut bilgisayar mevcuttur. Daha az gelişmiş ve teknolojiye uzak kalmış bölgelerde yetişmiş çocukların bile teknolojiyle karşılaştıklarında, adaptasyon sürecinin çok uzamadığı görülür. Bunun sebebi çok fazla uyarana maruz kalmaları ve bu tanışıklığa ve alışmışlığa itilmeleridir.

Diğer yandan bilişim teknolojilerine doğdukları günden itibaren maruz kalmayan, günümüzün yetişkinleri, zaman zaman bu yeni dünyaya uyum sağlamakta güçlük çekerler. Y nesli olarak tanımlanan, 1980-2000 arası doğan ve çocukluklarından itibaren teknolojinin gelişimine adım adım şahit olan nesil için bu adaptasyon kolay gerçekleşse de, daha önceki nesiller için gayet güç bir süreçtir.

Patricia Hersch'in ikna edici bir şekilde ifade ettiği gibi gençlerin dünyası ile yetişkinlerin dünyası giderek birbirinden uzaklaşmaktadır. Hersch, bugünün gençlerini "ayrı bir kabile" olarak isimlendirmektedir. Birey kontrollü elektronik medyanın icadı ve bilgi edinmenin demokratikleştirilmesi, yetişkinler arası ilişkilerde olduğu gibi çocuk-yetişkin ilişkisinde de niteliksel bir fark oluşmasına yol açmaktadır.¹⁹ Bu fark ancak yeni gelişim ve değişimlere uyum sağlayarak ve bu değişimleri hayatına alarak ortadan kalkabilir ki, bunun için de sürekli bir eğitim süreci şarttır.

¹⁸ Doc. Dr. Akkoyunlu, B., BİLGİSAYAR OKUR YAZARLIĞI YETERLİLİKLE İLE MEVCUT DERS PROGRAMLARI'NIN KAYNAŞTIRILMASININ ÖĞRENCİ BAŞARI VE TUTUMLARINA ETKİSİ, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi 12: 127-134 [1996]

¹⁹ Schlechty, P. C. (2005). Okulu Yeniden Kurmak, (Çev. Y. Özden,), Nobel Yayınları.

İnsanlık tarihinde radikal sosyal dönüşümlerin en çok yaşandığı yüzyıllardan birisinin de 20. yüzyıl olduğu kabul görmektedir.²⁰Bilgi teknolojilerini merkez alan teknoloji devrimi, ivme kazanan bir hırsla toplumun maddi temelini yeniden şekillendirmeye başlamıştır. Bu şekillenmede toplumsal değişimler teknolojik ve ekonomik değişimler kadar büyüktür.²¹Toplumdaki sosyal, politik ve ekonomik gelişmeler de büyük ölçüde teknolojiden etkilenirler. Bununla birlikte insanların birçoğu bu teknolojiden korkmaktadır. Çünkü, teknolojiyle ortaya çıkan problemlerin, çözümünden daha hızlı büyümekte olduğuna inanılmaktadır.²²

Farklı sebeplerle, bilinçli veya bilinçsiz, yetişkinlerin teknolojiye mesafeli durması ya da teknolojiye erişememekten kaynaklı mecburi uzak kalışla birlikte gençler ve yetişkinler arasındaki uzaklığın artması, teknolojinin gençler arasında daha bilinçsiz ve denetimsiz kullanılmasına yol açacak, bu onları ailelerinden daha çok koparacaktır. Bu eksikliğin farkedilmesiyle birlikte, giderilmesi için ıspatlanması gerekliliği bilindiğinden yetişkinlerin temel becerileri sorgulanmıştır.

Sonuç ve Gelecekteki Araştırmaların Yönü

PIAAC nedir sorusuna kısa bir yanıt verdikten sonra sözel ve sayısal yetkinlikler kısmını başka araştırmacılara bırakarak, teknoloji yoğun ortamlarda problem çözme yetkinliği üzerine eğileceğimiz çalışmalar ve projeler serisinin bu ilk makalesinde; bilgi toplumu nedir, teknoloji hayatımızın neresindedir, teknoloji yoğun ortamlarda problem çözme yetkinliği neden sözel ve sayısal becerilerin yanında ölçülecek kadar önemlidir sorularına okuyucunun yanıt bulabilmesi için gerekli bilgiler verilmiştir.

PIAAC karşılaştırmalı sonuçları her ne kadar kötümser bir tablo çizse de, bize şimdiye kadar elimizde veri olmayan bir konuyla ilgili çok önemli bir referans noktası sağlamıştır. Bu sonuçları ve PISA sonuçlarını temel alarak doğru önceliklendirmeyi yaparak harekete geçebilmek, gelecekte daha rekabetçi bir ülke olması için Türkiye'ye önemli bir güç sağlayacaktır. PIAAC'la ilgili değerlendirmeleri hızlıca geçip, sonuçları rekabetçi bir ülke

²⁰Drucker, P. (2011). Büyük Değişim Çağında Yönetim, (Çev. Z. Dicleli), Optimist Yayınları.

²¹ Castells, M. (2005). Ağ Toplumunun Yükselişi Enformasyon Çağı: Ekonomi, Toplum ve Kültür 1. Cilt. (Çev. E. Kılıç), İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

²² Science and Society Committee (SSC), Teaching about Science, Technology and Society in Social Studies: Education for Citizenship in the 21st Century, Approved by NCSS Board of Directors, 1989, <http://www.socialstudies.org>

seviyesine çekebilmek için atılması gereken adımlar ortaya koyarak, kısa vadede yetişkinlerin ve yeterli süre zarfında toplumun eğitim ve yetkinlikler seviyesini üst lige taşımakla ilgili tüm kavramsal alt yapıyı hazırlamalı ve uygun projeleri hazırlayarak kurumları bu hedeflere ulaşabilecek yapıya kavuşturmalıyız. Bu sonuçları iyileştirmenin tek bir yolu yoktur. Tartışmalardan ve sonuçları iyi olan ülkelerin uygulamalarını gözden geçirdikten sonra hızlıca uygulamaya geçilmeli, bu süreçteki iyileşmeleri gözleyebilmek açısından doğru yöntemle bir ölçme sisteminin de uygulamalara dahil edilmesi unutulmamalı ve eğitimle ilgili en önemli üç unsur gözden kaçırılmamalı, eğitici kalitesi ve motivasyonu, eğitim içeriği ve son olarakta güncel teknolojilerin entegre kullanımı. Türkiye'nin eğitimde örnek alınan, parlak bir ülke olduğu günler çok uzakta değil.

KAYNAKÇA

- ISBN 978-92-9189-123-8, ISCED 2011, Unesco Institute for Statistics.
- ÇSGB PIAAC Ülke Bilgi Notu Tercümesi, 2016,
<http://www.ikg.gov.tr/Portals/0/T%C3%BCrkiye%20%E2%80%93%20C3%9C1ke%20Notu%20%E2%80%93%20Beceriler%20%C3%96nemlidir.pdf>
- Spenser M.L. & Spenser M. S. "Competence at Work", John Wiley & Sons Inc., 26-27, New York, 1993
- Biçer, Gülkibar; Düztepe, Şerafettin; "Yetkinlikler ve Yetkinliklerin İşletmeler Açısından Önemi", Havacılık ve Uzay Teknolojileri Dergisi 2003, Cilt 1, Sayı 2, (13-20)
- Sunum, Aydemir, Cengiz; ÇSGB – PIAAC Türkiye Yöneticisi;
[http://www.etf.europa.eu/eventsmgmt.nsf/\(getAttachment\)/AE60311639364146C1257CBA00462A57/\\$File/Cengiz%20Aydemir%20TR.pdf](http://www.etf.europa.eu/eventsmgmt.nsf/(getAttachment)/AE60311639364146C1257CBA00462A57/$File/Cengiz%20Aydemir%20TR.pdf)
- PIAAC Türkiye Bilgi Notu, <http://www.ikg.gov.tr/Portals/0/PIAAC%20Bilgi%20Notu.pdf>
- Ruiz, Antonio C; "Effects of Parents' Education On Children's Time Use in Spain", Investigaciones De Economia De La Educacion, Numero 9, (949-967)
<http://tusiad.org/tr/basin-bultenleri/item/9380-bilgi-temelli-ekonomi-icin-yetiskin-becelerini-gelistirmek-seminerisi#sthash.SYHVk7zZ.dpuf>
- FREEMAN, C., (Çeviren Aykut Göker), "Yeni Teknoloji ve Yetiştirme Sorunu", <http://mimoza.marmara.edu.tr/%7Easoyak/freeman.htm>, e.t: 15.04.2008
- Brynjolfson, E. & Hitt L., Information Technology As A Factor Of Production: The Role Of Differences Among Firms, Pages 183-200, Received 07 Nov 1993, Accepted 01 Dec 1994, Published online: 28 Jul 2006.
- Doc. Dr. Akkoyunlu, B., BİLGİSAYAR OKUR YAZARLIĞI YETERLİLİKLE İLE MEVCUT DERS PROGRAMLARI'NIN KAYNAŞTIRILMASININ ÖĞRENCİ BAŞARI VE TUTUMLARINA ETKİSİ, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi 12: 127-134 [1996]
<http://w3.gazi.edu.tr/~bgunes/files/bilisimtoplumu/bilisimtoplumu.html>
- Aldemir, A., <http://kaynak.unak.org.tr/bildiri/unak03/u03-29.pdf>
- Leuhrman, A. (1981). "Computer Literacy - What Should It Be?" Mathematics Teacher. 74. 682 - 686.
- Şahin, K., EĞİTİMİ VE OKULU ETKİLEYEN BAZI SOSYAL DEĞİŞİMLERİN KAVRAMSAL ÇÖZÜMLEMESİ, Milli Eğitim 3 aylık Eğitim ve Sosyal Bilimler Dergisi, Bahar 2012, yıl 41, Sayı 194, Sayfa 134.
- Schlechty, P. C. (2005). Okulu Yeniden Kurmak, (Çev. Y. Özden,), Nobel Yayınları.
- Drucker, P. (2011). Büyük Değişim Çağında Yönetim, (Çev. Z. Dicleli), Optimist Yayınları.
- Castells, M. (2005). Ağ Toplumunun Yükselişi Enformasyon Çağı: Ekonomi, Toplum ve Kültür 1. Cilt. (Çev. E. Kılıç), İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Science and Society Committee (SSC), Teaching about Science, Technology and Society in Social Studies: Education for Citizenship in the 21st Century, Approved by NCSS Board of Directors, 1989, <http://www.socialstudies.org>
- Brynjolfson, E. & Hitt L., **Information Technology As A Factor Of Production: The Role Of Differences Among Firms**, Pages 183-200, Received 07 Nov 1993, Accepted 01 Dec 1994, Published online: 28 Jul 2006.
- Aldemir, A., <http://kaynak.unak.org.tr/bildiri/unak03/u03-29.pdf>